

Slovo k povzbuzení na neděli 25. července 2021, na 17. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: 2Krásl 4,42-44; Ž 145; Ef 4,1-6; Jan 6,1-15

Milé sestry, milí bratři,

svědectví o Kristově zázračném rozmnožení chlebů a ryb a nasycení zástupu nám předkládají – s různými důrazy – všechna čtyři sepsání evangelia; tedy i Marek, ze kterého v letošním roce o nedělích čteme především. Přesto nám dnešní liturgie předkládá danou událost podle Janova sepsání. Není to náhodou, důvod je dvojitý. První asi docela prozaický a vlastně až banální, totiž že Markovo evangelium je nejkratší, a proto nevystačí na všechny neděle během jednoho roku, a tak je třeba četbu doplnit Janem, který nemá žádný svůj vlastní „liturgický rok“ (z Janova sepsání tak budeme číst i po několik nedělí nadcházejících). Druhým – a snad hlubším – důvodem je, že v Janově evangeliu po svědectví o vlastním zázraku následuje Kristova dlouhá krásná řeč o chlebě života, která teprve nám poodhalí vlastní smysl celé podivuhodné události (proto se také do ní od příští neděle zaposloucháme). Navíc je i sympatické přesvědčení nejednoho biblisty, že Janova verze zázraku je ze všech čtyřech sepsání v tomto případě tou nejstarší a tedy – v rámci historicko-kritického pohledu – vlastně i nejautentičtější. Zkusme se proto nad celou událostí na chvíli zastavit...

Bohoslužba slova nám ji nejprve představuje jako naplnění jedné dávné podobné události starozákonní, rozmnožení chleba a jeho přílohy z rozdrčených čerstvých zrn (možná nějaké fíkové marmelády) prorokem Elizeem. Rozdíl je očividný, a to nejen nějakých skoro osmi staletí, které obě události od sebe dělí: Elizeus zázračně rozdělí dvacet ječných chlebů stovce lidí, zatímco Kristus pět chlebů pěti tisícům. Elizeus má jednoho služebníka, Pánu Ježíšovi asistuje dvanáct jeho apoštolů. Po nasycení starozákonní stovky lidí zbylo nějaké neurčené množství jídla, po nasycení Kristova zástupu zbylo plných dvanáct košů kousků.

Kristus je prostě víc než Elizeus nebo Eliáš, víc než jakýkoli jiný prorok; je Božím Mesiášem, který přišel na svět. I to nám může toto porovnávání připomenout. A není to nedůležité připomenutí, neboť i my se přeci musíme v každodenní praxi stále nějak rozhodovat, zda v Krista věříme jako v Božího Syna anebo ne, zda věříme více jemu, vztahu s ním, anebo jiným prorokům či dokonce sami sobě. Biblická svědectví, ale i podobné události nějakého takového podivuhodného „víc“, jež s Kristem kdy zažijeme, nám chtějí být velmi cenným povzbuzením ve víře...

Rozmnožení chlebů a ryb je zároveň evangelijním znamením, prvním doslova zakusitelným, že Pán Ježíš může a chce nasycit hlad lidí; tedy i naši touhu po nasycení. A jistěže jde v zázraku o mnohem víc než jen o tělesné nasycení. Jídlo, krom toho, že je základní naší tělesnou potřebou, je zároveň i krásnou metaforou všech našich ostatních potřeb, těla i ducha. Jídlo má svou chuť – přináší radost. A má svou energii – dává sílu. Bez jídla nelze žít. Člověk potřebuje radost a sílu, aby mohl žít dobře, aby mohl s radostí konat dobro. A právě radost z dobra a sílu k dobru chce Boží Syn každému člověku, který jen k němu přijde, ze všeho nejvíc dát, radostí z dobra a silou k němu nás chce nasycit.

Proto je zázrak rozmnožení chlebů a ryb také jedním z nejdůležitějších evangelijních předznamenání ustanovení eucharistie jakožto pokrmu a nápoje pro duši, jimiž nás Kristus chce stále jedinečně a nezaměnitelně těšit a dávat nám Boží sílu. Ale nejde jen o eucharistii – ta je jen vrcholem Božího nasycení. Jde nejprve o samotného Pána Ježíše, o vztah s ním, o každé slovo, jež vychází z jeho úst, o každou chvíli, kdy jsme v jeho blízkosti.

To vše je právě obsahem jeho následné řeči, kterou od příští neděle budeme číst. Chlebem v ní bude nejprve Kristus sám – a jezením víra v něj. Nakonec se chlebem stane eucharistický chléb – a jezením jeho svaté přijímání.

Připomenout si, že vztah s Kristem je skutečným nasycením, radostí a silou, také vůbec není nepotřebné. Pomáhá nám – zvláště třeba ve chvílích různých pochybností a duchovních malátností – se za Kristem rozeběhnout, do vztahu s ním investovat, chtít být nasycen...

Dnešní evangelium v sobě nese ale i velký morální apel. Jistě, i ten prvoplánovitý, abychom neplýtvali obyčejným jídlem, aby nepřicházelo tolik jídla, jež je vždy Božím darem, naší vinou nazmar. Zvláště když je na světě tak obrovské množství lidí, kteří nemají dostatek jídla, jsou podvyživení a umírají hlady. Zní to třeba banálně, ale je to vážné, proto i to si je dobré v naší společnosti nadbytku a přebytků připomenout.

Ale mravní apel úryvku je nejspíš ještě hlubší, respektive širší. Jestliže Kristus je ten, který sytí hlad lidí – sám sebou, svým slovem a eucharistií, i my bychom měli být těmi, kteří se nejen sami nechají Pánem Ježíšem posílit a potěšit, ale kteří – po jeho příkladu a s jeho pomocí – také nějak dle svých možností sytí druhé. S nadějí, že Pán Ježíš i našemu sycení druhých dodá svou Boží moc, svou Boží „přidanou hodnotu“. V Lukášově podání dnešního zázraku Ježíš přímo říká apoštolům «vy jim dejte najíst». A teprve když se o to jeho učedníci pokusí, sám zázračně jídlo rozmnoží.

Celá událost je nám tak krásným morálním apelem pokusit se aspoň nějak sytit, těšit a posilovat ostatní, své bratry a sestry, chtít vnímat jejich hlad, ať je jakýkoli, a jej s Kristovou pomocí tišit. Ostatně minulou neděli jsme rozjívali tom, že Pánu Ježíšovi bylo zástupu líto a to že vedlo k dnešnímu zázraku.

Je-li nám líto hladu druhých, jakože by nám ho mělo být líto, zkusme jej konkrétně sytit; ne teoreticky a jen prázdnotou, ale konkrétně, činem, skutky lásky, blízkosti a milosrdenství. Takový příklad nám zanechal Pán Ježíš...